

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 14 Issue 4 Year: 2017

Investigation on the future expectations and academic motivations of students attending associate degree programs¹

Önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik motivasyonlarının incelenmesi

Sait Akbaşlı²
Sevda Kubilay³
Mehmet Durnalı⁴

Abstract

The objective of this research is to evaluate future expectations and academic motivations of the students attending associate degree programs in the context of various variables and to find out whether there is a relationship between future expectations and academic motivations. The sample of this research included 715 students attending a state university's Social Sciences Vocational School. In the study, the Future Expectations Scale developed by Tuncer and the Academic Motivation Scale adapted to Turkish by Ünal Karagüven were used. The future expectations and academic motivations of the students were examined according to gender, department, class, type of education, perceived academic achievement, mother education level and family income variables and the relationship between future expectations and academic motivations was determined. According to the findings, as family income level and perceived success level increase, future expectations increase as well. Academic motivation level was influenced by

Özet

Bu araştırmanın amacı önlisans öğrencilerinin gelecek beklentilerini ve akademik motivasyonlarını çeşitli değişkenler bağlamında değerlendirmek ve gelecek beklentileri ile akademik motivasyonları arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesine bağlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'na devam eden 715 önlisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada, Tuncer tarafından geliştirilen Gelecek Beklentileri Ölçeği ile Ünal Karagüven tarafından Türkçe'ye adaptasyonu gerçekleştirilen Akademik Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin gelecek beklentileri ve akademik motivasyonları cinsiyet, bölüm, sınıf, öğretim türü, akademik başarı algısı, anne eğitim durumu ile aile geliri değişkenlerine göre incelenmiş ve gelecek beklentileri ile akademik motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, aile gelir düzeyi ve algılanan başarı düzeyi arttıkça gelecek beklentilerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Akademik

¹ This study was presented orally in the 1st International Education Research and Teacher Education Congress, Uşak University, 15/09/2017

²Assoc. Prof. Dr. Sait Akbaşlı, Hacettepe University, Faculty of Education, Educational Administration, sakbasli@gmail.com

³ Lecturer, PhD Candidate, Niğde Ömer Halisdemir University, Social Sciences Vocational School, Foreign Languages and Cultures, sevda.kubilay@gmail.com

⁴ PhD Candidate, durnali@gmail.com

gender, perceived success and mother education level. Women's external academic motivation scores were found to be higher and it was determined that academic motivation increases as perceived success level and mother education level increase. Finally, the relationship between academic motivation and future expectation was examined, and positive and moderate correlation was found between the two variables. The level of academic motivation also increases as future expectations increase. In this context, it is important to provide students with hope for the future and to include practices and arrangements that will increase their future expectations.

Keywords: Future expectations; academic motivation; vocational schools; university students; associate degree programs.

motivasyon düzeyi ise cinsiyet, algılanan başarı ve anne eğitim düzeyinden etkilenmektedir. Kadınların dışsal akademik motivasyon puanlarının daha yüksek olduğu görülmüş, algılanan başarı düzeyi ile anne eğitim düzeyi yükseldikçe akademik motivasyonun arttığı belirlenmiştir. Son olarak gelecek beklentisi ile akademik motivasyon ilişkisi incelenmiş ve iki değişken arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Gelecek beklentisi arttıkça akademik motivasyon düzeyi de artmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlayacak ve gelecekte beklediklerini artıracak uygulama ve düzenlemelere yer vermek önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gelecek beklentileri; akademik motivasyon; meslek yüksekokulları; üniversite öğrencileri; önlisans eğitimi.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. GİRİŞ

Meslek yüksekokullarının en önemli işlevlerinden biri sektörlerin ihtiyaç duyduğu ara elemanı yetiştirmektir. Hızlı teknolojik ilerlemeler ve küreselleşmenin getirileri ile iş dünyasının beklentileri yükselmekte ve teknik, kalifiye eleman ihtiyacı artmaktadır. İş dünyası ile mesleki eğitim arasındaki beklentilerin paralellik sağlaması oldukça önemlidir. Bu bağlamda iş dünyasının beklentilerinin yanı sıra gençlerin geleceğe ilişkin beklentileri de önem taşır. Toplumun dinamiğini oluşturacak olan gençlerdir ve genç nesil toplumsal gelişim açısından potansiyel bir güçtür (Tolan, 1990). Meslek yüksekokulları daha çok meslek liseleri mezunları tarafından tercih edilmektedir, ancak öğrencilerin meslek yüksekokullarına devam etme nedenleri, daha çok üniversite hayatını tecrübe etme ve diploma sahibi olmaya yöneliktir. Öğrenciler kariyer planı yaparken daha çok geleneksel kalıplara göre karar vermektedir (Kozak & Dalkıranoglu, 2013). Bu bağlamda öğrencilerin geleceğe dair hangi beklentiler içinde oldukları ele alınması gereken bir konudur. Diğer taraftan, öğrencilerin önlisans eğitimine devam etme motivasyonları da onların geleceğe dair beklentilerine ilişkin fikir verebilir. Bireyi harekete geçiren, yönlendiren ve davranışının kalıcı olmasını sağlayan motivasyondur (Thorkildsen, Nicholls, Bates, Brankis, & DeBolt, 2002; Woolfolk, 2004). Önlisans eğitime devam etme istekliliği ve öğrenme aktivitelerine katılımı akademik motivasyon ile açıklanabilir. Motivasyon yaklaşımı üzerine yapılan çalışmalar üç genel kategori ortaya koymuştur: İçsel, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk. İçsel motivasyon bir aktiviteyi sürdürmenin nedeni olarak tatmin olma ve zevk almayı vurgularken; dışsal motivasyon aktiviteyi devam ettirme dürtüsünün bir amaca ulaşmada araç olduğunu belirtir. İçsel motivasyon öz-kontrol ile dışsal motivasyonda ise kontrol bireyin dışındaki etkenlerle ilgilidir. Bunun yanında aktiviteyi yürütme dürtüsünün olmaması motivasyonsuzluk olarak ifade edilir (Deci ve Ryan, 1985). Motivasyon pek çok çalışmada ele alınan önemli bir araştırma alanıdır. Motivasyon sorunlarını çözüme ulaştırmak için öncelikle motivasyon düzeyini belirlemek gerekir. Bu çalışmada öğrencilere üniversiteye devam etme nedenleri sorulmuş ve akademik motivasyon düzeyleri tespit edilmeye

çalışılmıştır. Öğrencilerin gelecek beklentileri ile akademik motivasyonları cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, öğretim türü, sınıf, algıladıkları başarı düzeyleri, anne eğitim düzeyi ve aile geliri değişkenlerine göre incelenmiş ve gelecek beklentileri ile akademik motivasyonları arasındaki ilişki ortaya konmuştur.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma nicel araştırma yöntemi ve ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Tarama modelinde ölçülmek istenen durum var olduğu şekliyle ortaya konmaya çalışılır (Karasar, 2009).

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesine bağlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'na devam etmekte olan 3236 önlisans öğrencisi oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü hesaplanırken %95 güven düzeyi ve 0.03 örnekleme hatası temel alınmış ve örneklem büyüklüğü tespit edilmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, 49-50). Geçersiz formların elenmesi sonucu 715 katılımcının formları değerlendirmeye alınmıştır. Meslek Yüksekokulu bünyesinde bulunan İşletme Yönetimi, Yerel Yönetimler ve Büro Hizmetleri ve Yönetici Asistanlığı bölümleri 'Yönetim ve Organizasyon'; Bankacılık ve Sigortacılık, Pazarlama, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümleri 'Finans'; Uygulamalı İngilizce ve Çevirmenlik bölümü 'Yabancı Diller ve Kültürler'; Sivil Havacılık ve Ulaştırma Hizmetleri bölümü 'Ulaştırma'; Sosyal Güvenlik ve Özel Güvenlik bölümleri 'Mülkiyet Koruma ve Güvenlik' başlıkları altında değerlendirilmiştir, bu sınıflandırmada anabilim dalları etkili olmuştur. Her bölüme ait öğrenci mevcutları incelenmiş ve her bölümü temsil edecek şekilde tabakalı örneklem sayısı belirlenmiştir. Anabilim dalları baz alınarak beş tabaka belirlenmiştir. Her bir tabakaya kayıtlı öğrenci sayıları tespit edilmiştir. Bazı tabakalarda kayıtlı öğrenci sayısı fazla iken yeni açılmış olan bölümlerdeki öğrenci sayısı az olduğu için oransal dağıtım yöntemine başvurulmuştur. Örneklem hacimleri her bir tabakadan tabaka büyüklüğüne orantılı olasılık ile seçilmiştir. Böylece her tabaka kendi büyüklüğü oranında temsil edilmiştir. Bu bağlamda, "Yönetim ve Organizasyon" anabilim dalına kayıtlı öğrenci sayısı 1112 iken araştırmaya bu alandan 243 öğrenci; "Finans" anabilim dalına kayıtlı öğrenci sayısı 977 iken araştırmaya bu alandan 218; "Yabancı Diller ve Kültürler" anabilim dalına kayıtlı öğrenci sayısı 102 iken araştırmaya bu alandan 22; "Ulaştırma" anabilim dalına kayıtlı öğrenci sayısı 259 iken araştırmaya bu alandan 57; "Mülkiyet Koruma ve Güvenlik" anabilim dalına kayıtlı öğrenci sayısı 786 iken araştırmaya bu alandan 173 öğrenci katılmıştır. Böylece her tabaka büyüklüğü oranında temsil edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri şu şekildedir: Katılımcıların 395 (%55,0)'i kadın, 320 (%45,0)'si erkektir. Öğretim türü bakımından, 378 (%53) katılımcı 1. öğretim, 337 (%47) katılımcı ise 2. öğretim öğrencisidir. Katılımcıların 448 (%63)'i 1. sınıf, 267 (%37)'si 2. sınıfa devam etmektedir. Öğrencilere kendi başarı düzeylerini nasıl algıladıkları sorulmuş ve 302 (%42) katılımcının kendisini başarılı ve çok başarılı olarak ifade ettiği; 413 (%58) katılımcının ise başarı seviyesini orta düzey ve altı olarak ifade ettiği görülmüştür. Öğrencilere anne eğitim düzeyi sorulmuş ve araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin 82 (%12)'sinin okuma yazma bilmediği, 352 (%49)'sinin ilkokul, 189 (%26)'unun ortaokul, 67 (%9)'sinin lise, 11 (%2)'inin önlisans ve 14 (%2)'ünün lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların gelecek beklentileri ve akademik motivasyonları üzerinde etkili olabileceği düşünülen diğer bir değişken de aile gelir düzeyidir. Bu bağlamda katılımcılardan aile gelir düzeylerini yansıtan gelir düzeyi aralığını seçmeleri istenmiştir ve elde edilen verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin aile gelir durumlarının 192 (%27)'sinin 1000 TL ve altı, 326 (%45)'sinin 2000 TL ve altı, 119 (%17)'unun 3000 TL ve altı, 78 (%11)'inin 3000 TL üzeri olduğu tespit edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için kişisel bilgi formu ile iki ayrı ölçek kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin cinsiyeti, bölümü, sınıfı, öğretim türü, akademik başarı algısı, anne eğitim durumu ile aile gelirine dair sorular yer almıştır. Veri toplamak için kullanılan ölçekler aşağıda yer almaktadır:

2.3.1. Gelecek Beklentileri Ölçeği: Tuncer tarafından 2011 yılında geliştirilen ölçek, 14 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek yükseköğretim öğrencilerinin gelecek beklentilerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı .84 bulunmuştur. Ölçekte, öğrencilerin gelecekteki yaşam koşullarına ilişkin beklentilerine yönelik ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelerin büyük kısmı mesleki beklentilere ilişkindir: “Saygın bir işte çalışmak, kazancı bol, sıkıcı olmayan, lüks bir hayat sunan bir meslek” gibi ifadeler yer verilmiştir. Ayrıca “kişinin cinsiyetine uygun, özel yaşamına engel teşkil etmeyecek ve terfi etmesine imkan sağlayacak” gibi mesleki tanımlamalar içeren ifadeler bulunmaktadır. Beşli likert şeklinde geliştirilen ölçekte katılımcıların “hiç katılmıyorum (1,00-1,79); katılmıyorum (1,80-2,59); kararsızım (2,60-3,39); katılıyorum (3,40-4,19); tamamen katılıyorum (4,20-5,00)” seçeneklerinden kendilerine uygun olanı seçmeleri beklenmektedir. Olumlu ifadeleri seçen ve ölçekten yüksek puan alan katılımcıların gelecek beklentilerinin yüksek olduğu; düşük puan alan katılımcıların ise gelecek beklentilerinin düşük olduğu ifade edilebilir.

2.3.2. Akademik Motivasyon Ölçeği: Ölçek, Vallerand, Pelletier, Blais, Brière, Sénécal, & Vallières (1992, 1993) tarafından Kanada’da geliştirilmiş, 2012’de Ünal Karagüven tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçme aracı 28 maddeden oluşmaktadır ve yedi alt boyut içermektedir. İçsel motivasyon: bilme, başarma ve hareket boyutlarından; dışsal motivasyon: tanınma, kendini ispat, düzenleme boyutlarından oluşmakta ve ölçekte ayrıca motivasyonsuzluk da diğer bir boyut olarak yer almaktadır. Her boyutta dört madde bulunmaktadır. Bu nedenle alt boyutlardan elde edilen puanlar 4 ile 28 arasında değişir. Motivasyonsuzluk boyutunda yer alan ifadeler de diğer boyutlarda olduğu gibi puanlanır. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı .69’dur. Ölçekte öğrencilere eğitimlerine neden devam ettikleri sorulmuş ve onları motive eden sebepler tespit edilmeye çalışılmıştır. “Neden okula gidiyorsunuz? Çünkü...” şeklinde başlayan ölçekte, “yeni bir şeyler öğrenirken zevk alıyorum”; “ilerde daha itibarlı bir iş sahibi olabilmek için”; “neden okula geldiğimi bilemiyorum açıkçası pek de umrumda değil” şeklinde içsel, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluğu işaret eden ifadeler yer almaktadır. Ölçekten alınan puan yükseldikçe akademik motivasyon seviyesinin yüksek olduğu varsayılır. Ölçekte katılımcıların ifadeleri değerlendirirken “hiç uyuşmuyor”, “biraz uyuşuyor”, “orta derecede uyuşuyor”, “oldukça uyuşuyor”, “tam olarak uyuşuyor” şeklindeki 7’li derecelendirmeyi kullanarak işaretleme yapmaları bekleniyor.

2.4. Verilerin Analizi

İstatistiksel çözümlenmeler için SPSS paket programı kullanılmıştır. Anket yoluyla toplanan verilerin çözümünde, demografik değişkenlere ilişkin analizlerde standart sapma, aritmetik ortalama, t-testi, ANOVA; gelecek beklentisi ile akademik motivasyon arasındaki ilişkiyi ölçmek içinse Pearson korelasyon analizlerine başvurulmuştur.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin öncelikle gelecek beklentileri, daha sonra da akademik motivasyon seviyeleri cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, öğretim türü, sınıf, algıladıkları başarı düzeyleri, anne eğitim düzeyi ve aile geliri değişkenlerine göre incelenmiş ve yapılan analiz sonuçları tablo şeklinde sunulmuştur. Demografik değişkenlere ilişkin bulgular yorumlandıktan sonra katılımcıların gelecek beklentileri ile akademik motivasyon seviyeleri arasında bir ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

3.1. Önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri

Araştırmaya katılan öğrencilerin öncelikle gelecek beklentilerine ilişkin ortalama puanları tespit edilmiştir. Demografik değişkenler ile gelecek beklentisi arasındaki ilişkiyi tespit etmek için aritmetik ortalama, standart sapma, t-Testi, Kruskal Wallis H testi, Tek Yönlü Varyans Analizi'ne(One-Way ANOVA) başvurulmuştur.

Tablo 1. Katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S) değerleri

	$\bar{X}$	S
Gelecek Beklentileri Ortalama Puan	3,82	0,54

Katılma Sayısı (n) = 715, $\bar{X}$: Ortalama puan, S: Standart sapma

Tablo 1'de görüldüğü gibi, önlisans öğrencilerinin gelecek beklentilerinin genel ortalama puanı ($\bar{X} = 3,82$)'dir ve bu durum önlisans öğrencilerinin gelecek beklentilerinin 'Katılıyorum (3,40-4,19)' düzeyinde olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 2. Cinsiyet değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

	Kadın n=395		Erkek n=320		t	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
Gelecek Beklentileri Ortalama Puanı	3,83	0,52	3,81	0,57	0,70	0,48

Tablo 2'den anlaşılacağı üzere, katılımcı genel ortalama puanı temelinde, erkek ve kadın katılımcıların gelecek beklentileri arasında istatistiki temelde anlamlı bir farklılık ($p > 0,05$) tespit edilememiştir.

Tablo 3. Öğretim türü değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

	1. Öğretim n=378		2. Öğretim n=337		t	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
Gelecek Beklentileri Ortalama Puanı	3,79	0,52	3,85	0,57	-1,41	0,16

Tablo 3'ten anlaşılacağı üzere, birinci öğretim ve ikinci öğretimde okuyan katılımcıların gelecek beklentileri genel ortalamaları arasında istatistiki temelde anlamlı bir farklılık ($p > 0,05$) olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Bölüm değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), Kruskal Wallis H test analizi sonuç değerleri

	A) Yönetim ve organizasyon n=243		B) Finans n=218		C) Yabancı diller ve kültürler n=22		χ^2	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D,E arasında ikili fark yönü
	$\bar{X}$	S.O.*	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.			
Gelecek Beklentileri	3,86	377,24	3,83	359,72	3,81	333,20	0,80	0,34	-
	D) Ulaştırma n=58		E) Mülkiyet koruma ve güvenlik n=174		χ^2	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D,E arasında ikili fark yönü		
	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.					
Gelecek Beklentileri	3,78	339,03	3,77	338,44	0,80	0,34	-		

*S.O.=Sıra ortalaması

Bölüm değişkeni alt grupları puanları dağılımının normal olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle bu alt grup puanlarının arasındaki farklılıklar incelenirken ikiden fazla grupta Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Tablo 4'ten anlaşılacağı gibi gelecek beklentilerine ilişkin görüşlerden ortaya çıkan algıların ortalama puanları arasında bölüm değişkeninin alt grupları arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p > .05$).

Tablo 5. Sınıf değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

	1. Sınıf n=448		2. Sınıf n=267		t	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
Gelecek Beklentileri	3,80	0,55	3,85	0,54	-1,07	0,29

Tablo 5'te görüldüğü üzere katılımcıların genel ortalama puanı temelinde, 1. sınıfta okuyanlar ile 2. sınıfta okuyanlar arasında istatistiki temelde anlamlı bir farklılık ($p > 0,05$) tespit edilememiştir.

Tablo 6. Başarı değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

	Orta düzey ve altı n=413		Başarılı ve çok başarılı n=302		t	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
Gelecek Beklentileri	3,78	0,52	3,88	0,58	-2,32	0,02

Tablo 6'da görüldüğü üzere katılımcıların genel ortalama puanı temelinde, 'orta düzey ve altı' başarı düzeyi grubunda yer alan katılımcılar ile 'başarılı ve çok başarılı' grubunda yer alanlar arasında istatistiki temelde anlamlı bir farklılık ($p < 0,05$) tespit edilmiştir. 'Başarılı ve çok başarılı' başarı düzeyi grubunda yer alan katılımcıların ortalama puanı diğer grupta yer alan katılımcıların puanlarına kıyasla daha yüksektir.

Tablo 7. Anne eğitim durumu değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), Kruskal Wallis H test analizi sonuç değerleri

	A) Okuma yazma bilmiyor n= 82		B) İlkokul n=352		C) Ortaokul n=189		χ^2	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D,E,F arasında ikili fark yönü
	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.			
Gelecek Beklentileri	3,70	311,57	3,86	368,13	3,80	352,77	5,65	0,34	-
	D) Lise n=67		E) Önlisans n=11		F) Lisans n=14		χ^2	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D,E,F arasında ikili fark yönü
	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.			
Gelecek Beklentileri	3,83	370,14	3,96	392	3,83	360,96	5,65	0,34	-

Anne eğitim durumu değişkeni alt grupları puanları dağılımının normal olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle bu alt grup puanlarının arasındaki farklılıklar incelenirken ikiden fazla grupta Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Tablo 7'de vurgulandığı üzere gelecek beklentilerine ilişkin ortaya çıkan ortalama görüşler arasında anne eğitim durumu değişkeninin alt grupları arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > .05$).

Tablo 8. Aile gelir durumu değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S), Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) değerleri

	A) 1000 TL'ye kadar n=192		B) 2000 TL'ye kadar n=326		C) 3000 TL'ye kadar n=119		F	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D arasında ikili fark yönü
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
<i>Gelecek Beklentileri</i>	3,79	0,59	3,79	0,55	3,87	0,47	2,96	0,03*	AD,BD
	D) 3000 TL üzeri n=78		F	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D arasında ikili fark yönü				
	$\bar{X}$	S							
<i>Gelecek Beklentileri</i>	3,97	0,50	2,96	0,03*	AD,BD				

Tablo 8'de gösterildiği üzere gelecek beklentilerine ilişkin ortaya çıkan ortalama görüşler arasında aile gelir durumu değişkeninin alt grupları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir [F (3, 715) = 2,96, p<.05]. Bu anlamlı farkın hangi alt gruplar arasında olduğu LSD testi analizinde ortaya çıkartılmıştır. LSD testi sonucuna göre; '3000 TL üzeri' ile '1000 TL'ye kadar' ve '3000 TL üzeri' ile '2000 TL'ye kadar' alt grupları arasında istatistiki açıdan anlamlı fark tespit edilmiştir. '3000 TL üzeri' grubunda yer alan katılımcıların gelecek beklentileri ortalama puanı hem '1000 TL'ye kadar' hem de '2000 TL'ye kadar' alt gruplarındaki katılımcıların gelecek beklentileri ortalama puanından yüksektir.

3.2. Önlisans öğrencilerinin akademik motivasyonları

Araştırmaya katılan öğrencilerin öncelikle akademik motivasyonlarına ilişkin ortalama puanları tespit edilmiştir. Demografik değişkenler ile akademik motivasyon arasındaki ilişkiyi tespit etmek için aritmetik ortalama, standart sapma, t-Testi, Kruskal Wallis H testi, Tek Yönlü Varyans Analizi'ne(One-Way ANOVA) başvurulmuştur.

Tablo 9. Katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), minimum(min.), maksimum(mak.) değerleri

		$\bar{X}$	S	Min.	Max.
Akademik Motivasyon Alt Boyutlar	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	5,04	1,37	1,00	7,00
	2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,87	1,39	1,00	7,00
	3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,88	1,41	1,00	7,00
	4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	4,93	1,47	1,00	7,00
	5. İçer yansıyan dışsal motivasyon	4,23	1,52	1,00	7,00
	6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,21	1,30	1,00	7,00
	7. Motivasyonsuzluk	2,51	1,56	1,00	7,00
Akademik Motivasyon Ortalama Puanı		4,24	0,95		

Katılımcı Sayısı(n) = 715

Tablo 9'da görüldüğü gibi, önlisans öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin 'bilmeye yönelik içsel motivasyon' boyutunda yüksek olduğu ($\bar{X} = 5,04$), 'motivasyonsuzluk' boyutunda ise düşük olduğu ($\bar{X} = 2,51$) tespit edilmiştir. Diğer boyutlarda ise akademik motivasyon düzeyinin ortalamanın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin genel ortalama puanı ise ($\bar{X} = 4,24$)'tür.

Tablo 10. Cinsiyet değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

		Kadın n=395		Erkek n=320		t	p
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
Akademik Motivasyon Boyutları	Alt						
	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	5,09	1,40	4,97	1,34	1,17	0,24
	2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,85	1,41	3,91	1,36	-0,56	0,58
	3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,93	1,42	3,81	1,40	1,13	0,26
	4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	5,11	1,39	4,71	1,53	3,71	0,00*
	5. İçe yansıyan dışsal motivasyon	4,34	1,49	4,10	1,54	2,05	0,04*
	6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,39	1,18	4,98	1,41	4,23	0,00*
7. Motivasyonsuzluk	2,19	1,39	2,90	1,67	-6,13	0,00*	
Akademik Motivasyon Ortalama Puanı		4,27	0,92	4,20	0,99	1,06	0,29

Tablo 10'dan anlaşılabilir üzere, katılımcıların akademik motivasyon düzeylerinin genel ortalama puanı temelinde, erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık ($p>0,05$) tespit edilememiştir. Ancak, 7 alt boyutun 'belirlenmiş dışsal motivasyon', 'içe yansıyan dışsal motivasyon', 'dışsal motivasyon - dış düzenleme' ve 'motivasyonsuzluk' boyutlarında erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu boyutlardan sadece 'motivasyonsuzluk' boyutu hariç diğer 'belirlenmiş dışsal motivasyon', 'içe yansıyan dışsal motivasyon' ve 'dışsal motivasyon - dış düzenleme' boyutlarda kadın katılımcıların algı puan ortalamaları erkek katılımcılarına göre anlamlı bir biçimde farklılık göstermektedir.

Tablo 11. Öğretim türü değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

		1. Öğretim n=378		2. Öğretim n=337		t	p
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
Akademik Motivasyon Boyutları	Alt						
	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	5,04	1,37	5,04	1,37	0,01	0,99
	2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,86	1,34	3,89	1,44	-0,21	0,83
	3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,87	1,40	3,89	1,42	-0,19	0,85
	4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	4,88	1,50	4,99	1,42	-0,99	0,32
	5. İçe yansıyan dışsal motivasyon	4,23	1,56	4,23	1,47	-0,04	0,97
	6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,18	1,32	5,23	1,29	-0,51	0,61
7. Motivasyonsuzluk	2,46	1,51	2,57	1,62	-0,94	0,35	
Akademik Motivasyon Ortalama Puanı		4,27	4,22	0,96	4,26	-0,63	0,53

Tablo 11'de görüldüğü üzere, birinci öğretim ve ikinci öğretimde okuyan katılımcıların akademik motivasyonları genel ortalama ve alt boyutlarının ortalama puanları arasında istatistikî temelde anlamlı bir farklılık ($p>0,05$) mevcut değildir.

Tablo 12. Bölüm değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), Kruskal Wallis H test analizi sonuç değerleri

		A) Yönetim ve organizasyon n=243		B) Finans n=218		C) Yabancı diller ve kültürler n=22		χ^2	p	İstatistikî açıdan A,B,C,D,E arasındaki ikili fark
		$\bar{X}$	S.O	$\bar{X}$	S.O	$\bar{X}$	S.O			
		Akademik Motivasyon Boyutları	Alt							
	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	4,98	352,63	5,00	352,39	5,38	412,34	3,10	0,54	-
	2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,79	345,48	3,93	365,12	4,07	381,75	7,76	0,10	-
	3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,73	336,33	3,81	347,23	4,39	423,89	9,87	0,04*	AD, AE
	4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	4,80	341,05	4,96	362,99	5,15	386,52	4,54	0,34	-
	5. İçe yansıyan dışsal motivasyon	4,22	357,87	4,36	374,19	3,92	312,36	3,84	0,43	-
	6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,21	363,29	5,31	373,93	4,94	323,36	3,86	0,43	-
	7. Motivasyonsuzluk	2,41	341,30	2,60	373,45	2,73	393,09	3,71	0,45	-
Akademik Motivasyon Ortalama Puanı		4,16	345,23	4,28	365,86	4,37	383,55	3,57	0,47	

		D) Ulaştırma n=58		E) Mülkiyet koruma ve güvenlik n=174		χ^2	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D,E arasındaki ikili fark	
		$\bar{X}$	S.O	$\bar{X}$	S.O				
Akademik Motivasyon Boyutları	Alt	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	5,24	388,00	5,07	355,66	3,10	0,54	-
		2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	4,31	420,67	3,75	342,68	7,76	0,10	-
		3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	4,19	401,22	4,02	379,01	9,87	0,04*	AD, AE
		4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	5,20	399,54	4,96	357,96	4,54	0,34	-
		5. İçe yansyan dışsal motivasyon	4,30	368,09	4,10	340,29	3,84	0,43	-
		6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,18	350,03	5,11	337,69	3,86	0,43	-
		7. Motivasyonsuzluk	2,43	347,49	2,53	361,02	3,71	0,45	-
Akademik Motivasyon Ortalama Puan		4,22	394,09	4,24	350,72	3,57	0,47		

Bölüm değişkeni alt grupları puanları dağılımının normal olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle bu alt grup puanlarının arasındaki farklılıklar incelenirken ikiden fazla grupta Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Tablo 12'den anlaşılacağı gibi, katılımcıların akademik motivasyon alt boyutlarından sadece 3. boyut olan '**uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon**' boyutunda ortalama puanlar temelinde bölüm değişkeninin alt grupları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p < .05$). Bu anlamlı farkın bölüm değişkeninin hangi alt grupları arasında olduğu yapılan Kruskal-Wallis 1-way ANOVA, Dunn testi analizine göre ortaya çıkartılmıştır. Bu sonuca göre; 'Yönetim ve organizasyon' bölümü ile 'Ulaştırma' ve 'Mülkiyet koruma ve güvenlik' bölümleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Öte taraftan katılımcıların akademik motivasyonları genel ortalama puanları arasında istatistiki temelde anlamlı bir farklılık ($p > 0,05$) olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 13. Sınıf değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

		1. Sınıf n=448		2. Sınıf n=267		t	p	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
Akademik Motivasyon Boyutları	Alt	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	4,99	1,41	5,12	1,31	-1,20	0,23
		2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,84	1,42	3,94	1,33	-0,94	0,35
		3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,84	1,45	3,95	1,34	-1,05	0,29
		4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	4,90	1,50	4,98	1,40	-0,65	0,52
		5. İçe yansyan dışsal motivasyon	4,26	1,57	4,19	1,43	0,52	0,60
		6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,16	1,37	5,28	1,18	-1,22	0,22
		7. Motivasyonsuzluk	2,40	1,53	2,69	1,59	-2,43	0,02*
Akademik Motivasyon Ortalama Puan		4,20	0,99	4,31	0,88	-1,50	0,13	

Tablo 13'te görüldüğü üzere katılımcı algılarının genel ortalama puanı temelinde, 1. sınıfta okuyanlar ile 2. sınıfta okuyan katılımcılar arasında istatistiki temelde anlamlı bir farklılık ($p > 0,05$) tespit edilememiştir. Öte taraftan 'motivasyonsuzluk' boyutunda 1. sınıfta okuyanlar ile 2. sınıfta okuyan katılımcıların puanları arasında istatistiki temelde anlamlı bir farklılık ($p < 0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 14. Başarı değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma(S), t-Test'i değerleri

		Orta düzey ve altı n=413		Başarılı ve çok başarılı n=302		t	p	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
Akademik Motivasyon Boyutlar	Alt	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	4,79	1,37	5,39	1,30	-5,93	0,00*
		2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,70	1,36	4,11	1,39	-3,91	0,00*
		3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,80	1,40	3,99	1,42	-1,78	0,08
		4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	4,78	1,44	5,14	1,48	-3,32	0,00*
		5. İçe yansyan dışsal motivasyon	4,05	1,45	4,48	1,57	-3,81	0,00*
		6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,04	1,32	5,43	1,24	-4,03	0,00*
		7. Motivasyonsuzluk	2,71	1,62	2,23	1,42	4,08	0,00*
Akademik Motivasyon Ortalama Puan		4,12	0,95	4,40	0,93	-3,84	0,00*	

Tablo 14'te görüldüğü üzere katılımcıların genel ortalama puanı temelinde, 'orta düzey ve altı' başarı düzeyi grubunda yer alan katılımcıların puanları ile 'başarılı ve çok başarılı' başarı düzeyi grubunda yer alanlar arasında istatistiksel temelde anlamlı bir farklılık ($p < 0,05$) tespit edilmiştir. "Başarılı ve çok başarılı" başarı düzeyi grubunda yer alan katılımcıların ortalama puanı diğer grupta yer alan katılımcıların puanlarına kıyasla daha yüksektir. Ayrıca, 'uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon' boyutu hariç diğer 6 boyutta 'orta düzey ve altı' başarı düzeyi grubunda yer alan katılımcılar ile 'başarılı ve çok başarılı' başarı düzeyi grubunda yer alanlar arasında istatistiksel temelde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 15. Anne eğitim durumu değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), Kruskal Wallis H test analizi sonuç değerleri

		A)Okuma yazma bilmiyor n= 82		B) İlkokul n=352		C) Ortaokul n=189		χ^2	p	İstatistiksel açıdan A,B,C,D,E,F arasındaki ikili fark	
		$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.				
Akademik Motivasyon	Alt	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	4,69	302,81	5,02	355,58	5,03	354,85	15,52	0,01*	AD
		2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,53	306,05	3,85	354,72	3,93	367,43	10,86	0,054	
		3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,58	315,68	3,82	349,02	3,94	366,94	11,72	0,04*	AD
		4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	4,62	313,06	4,98	364,19	4,90	352,62	6,37	0,27	-
		5. İçe yansyan dışsal motivasyon	3,83	303,85	4,20	352,16	4,34	373,96	10,41	0,06	-
		6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	4,91	317,85	5,25	364,69	5,19	351,66	5,71	0,34	-
		7. Motivasyonsuzluk	2,41	356,48	2,51	358,81	2,52	359,91	4,30	0,51	-
Akademik Motivasyon Ortalama Puan		3,94	296,93	4,23	356,29	4,26	362,98	12,86	0,02*	AD	
		D) Lise n=67		E) Önlisans n=11		F) Lisans n=14		χ^2	p	İstatistiksel açıdan A,B,C,D,E,F arasındaki ikili fark	
		$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.	$\bar{X}$	S.O.				
Akademik Motivasyon	Alt	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	5,47	426,67	5,48	440,14	5,30	391,50	2,79	0,01*	AD
		2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	4,13	397,98	4,66	458,59	3,88	347,18	2,30	0,054	
		3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	4,29	416,57	3,86	355,41	4,46	432,75	2,58	0,04*	AD
		4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	5,06	381,34	4,93	370,55	5,32	416,68	1,16	0,27	-
		5. İçe yansyan dışsal motivasyon	4,49	396,55	4,70	417,36	4,39	375,39	2,03	0,06	-
		6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,36	385,64	5,57	410,18	5,07	337,25	1,32	0,34	-
		7. Motivasyonsuzluk	2,52	346,40	1,84	276,23	3,34	440,54	1,28	0,51	-
Akademik Motivasyon Ortalama Puan		4,47	409,81	4,44	406,77	4,54	405,18	12,86	0,02*	AD	

Anne eğitim durumu değişkeni alt grupları puanları dağılımının normal olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle bu alt grup puanlarının arasındaki farklılıklar incelenirken ikiden fazla grupta Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Tablo 15'ten anlaşılacağı gibi, **akademik motivasyon ortalama puanları** arasında anne eğitim durumu değişkeninin alt grupları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu anlamlı farkın anne eğitim durumu değişkeninin

hangi alt grupları arasında olduğu Kruskal-Wallis 1-way ANOVA, Dunn testi sonuçlarına göre ortaya çıkartılmıştır. Bu sonuca göre; ‘okuma yazma bilmiyor’ anne eğitim durumu alt grubu ile sadece ‘lise’ anne eğitim durumu alt grubu arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p < .05$). Öte taraftan katılımcıların akademik motivasyonları alt boyutlarından ‘bilmeye yönelik içsel motivasyon’ ($p < .05$) ve ‘uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon’ ($p < .05$) boyutlarında anne eğitim durumu değişkeninin alt grupları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamlı farkın anne eğitim durumu değişkeninin hangi alt grupları arasında olduğu Kruskal-Wallis 1-way ANOVA testi Dunn testi analizinde ortaya çıkartılmıştır. Bu test sonucuna göre; **‘bilmeye yönelik içsel motivasyon’** boyutunda, sadece ‘okuma yazma bilmiyor’ anne eğitim durumu alt grubu ile ‘lise’ anne eğitim durumu alt grubu arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). **‘Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon’** boyutunda, ‘okuma yazma bilmiyor’ anne eğitim durumu alt grubu ile ‘lise’ anne eğitim durumu alt grubu arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 16. Aile gelir durumu değişkenine göre katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S), Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) değerleri

		A) 1000 TL'ye kadar n=192		B) 2000 TL'ye kadar n=326		C) 3000 TL'ye kadar n=119		F	p	İstatistiki açıdan A,B,C,D arasındaki ikili fark		
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S					
Akademik Motivasyon	Alt	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	5,10	1,30	4,94	1,38	5,07	1,43	1,38	0,25	-	
		2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	3,83	1,38	3,80	1,31	3,98	1,49	1,66	0,17	-	
		3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	3,93	1,39	3,75	1,40	4,07	1,43	2,03	0,11	-	
		4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	5,02	1,34	4,86	1,50	4,94	1,48	0,55	0,65	-	
		5. İçe yansıyan dışsal motivasyon	4,28	1,54	4,17	1,49	4,23	1,49	0,58	0,63	-	
		6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,22	1,23	5,11	1,35	5,39	1,17	1,47	0,22	-	
		7. Motivasyonsuzluk	2,47	1,47	2,42	1,50	2,63	1,69	1,60	0,19	-	
		Akademik Motivasyon Ortalama Puan		4,26	0,89	4,15	0,93	4,33	0,98	2,29	0,08	
		D) 3000 TL üzeri n=78		F	p			İstatistiki açıdan A,B,C,D arasındaki ikili fark				
		$\bar{X}$	S									
Akademik Motivasyon	Alt	1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon	5,26	1,38	1,38	0,25	-					
		2. Başarıya yönelik içsel motivasyon	4,15	1,53	1,66	0,17	-					
		3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon	4,02	1,48	2,03	0,11	-					
		4. Belirlenmiş dışsal motivasyon	5,00	1,58	0,55	0,65	-					
		5. İçe yansıyan dışsal motivasyon	4,40	1,61	0,58	0,63	-					
		6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme	5,27	1,44	1,47	0,22	-					
		7. Motivasyonsuzluk	2,81	1,76	1,60	0,19	-					
		Akademik Motivasyon Ortalama Puan		4,41	1,07	2,29	0,08					

Tablo 16'dan anlaşılacağı gibi, akademik motivasyon ortalama puanları temelinde aile gelir durumu değişkeninin alt grupları arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir [F (3, 715) = 2.29, $p > .05$]. Ayrıca, akademik motivasyon alt boyutlarının herhangi birisinde de istatistiki temelde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p > 0.05$).

3.3. Önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri ve akademik motivasyonları arasındaki ilişki

Araştırmaya katılan öğrencilerin gelecek beklentileri ile akademik motivasyon düzeyleri çeşitli demografik değişkenler açısından ayrı ayrı incelenmiştir. Araştırmanın bu bölümünde ise gelecek beklentisi ile akademik motivasyon arasındaki ilişki ele alınacaktır. Bu iki değişken arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla Pearson korelasyon analizine başvurulmuş ve elde edilen sonuçlar tablolarda sunulmuştur.

Tablo 17. Önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik motivasyonları ortalama algı puanı arasındaki ilişkiye dair Pearson korelasyon analizi sonucu

Akademik Motivasyon	
Gelecek Beklentileri	0,42*
*p<0.01	

Tablo 17’den anlaşılacağı üzere, önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik motivasyonları ortalama puanları arasında 0,42’lik bir ilişki tespit edilmiştir ($r = .42$, $p < .01$). Bu ilişki pozitif yönde orta düzeye yakın anlamlı bir ilişkidir. Bu bulgudan hareketle, önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri arttıkça akademik motivasyonları da artmaktadır yargısına varılabilir.

Tablo 18. Önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri ortalama algı puanı ile akademik motivasyon alt boyutlarının ortalama algı puanları arasındaki ilişkiye dair Pearson korelasyon analizi sonucu

	1	2	3	4	5	6	7
Gelecek Beklentileri	,38*	,37*	,29*	,45*	,31*	,39*	-,18*
Akademik Motivasyon							
1. Bilmeye yönelik içsel motivasyon							
2. Başarıya yönelik içsel motivasyon							
3. Uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon							
4. Belirlenmiş dışsal motivasyon							
5. İçe yansıyan dışsal motivasyon							
6. Dışsal motivasyon - dış düzenleme							
7. Motivasyonsuzluk							

*p<0.01

Önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri ortalama puanı ile akademik motivasyon alt boyutlarının ortalama puanı arasındaki ilişkiyi gösteren Tablo 18 incelendiğinde, gelecek beklentileri ile akademik motivasyon’un ‘bilmeye yönelik içsel motivasyon’ boyutu ($r = .38$, $p < .01$), ‘başarıya yönelik içsel motivasyon’ boyutu ($r = .37$, $p < .01$), ‘uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon’ boyutu ($r = .29$, $p < .01$), ‘belirlenmiş dışsal motivasyon’ boyutu ($r = .45$, $p < .01$), ‘içe yansıyan dışsal motivasyon’ boyutu ($r = .31$, $p < .01$) ve ‘dışsal motivasyon - dış düzenleme’ boyutu ($r = .39$, $p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Öte taraftan gelecek beklentileri ile akademik motivasyon’un ‘motivasyonsuzluk’ boyutu arasında ($r = -.18$, $p < .01$) ters yönde (negatif) anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Elde edilen bulgular katılımcıların gelecek beklentilerinin olumlu düzeyde olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu bulgu, Kaya ve Göktolga’nın (2014) üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerine ilişkin çalışmaları ile paralellik göstermektedir. Kaya ve Göktolga’nın bulguları öğrencilerin geleceğe umutla baktığını, iyi bir iş ve rahat bir hayata ulaşabileceklerine dair inanç taşıdıklarını ortaya koymuştur. Bu çalışmada gelecek beklentisi ile bazı değişkenler birlikte ele alınmış ve gelecek beklentisi ile cinsiyet, öğretim türü, bölüm, sınıf ve anne eğitim düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ortaya konmuştur. Bu bulgular cinsiyet değişkeni dışında, Tuncer’in (2011), “Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma” başlıklı çalışması ile örtüşmektedir, ancak cinsiyet bağlamında Tuncer (2011) kız öğrencilerin lehine anlamlı bir fark tespit etmiştir. Gelecek beklentileri ile ilişkisine bakılan diğer bir değişken de aile gelir düzeyidir, bu değişken katılımcıların gelecek beklentileri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmıştır. Gelir düzeyi 3000 TL üzeri olan katılımcıların gelecek beklentileri diğer gelir gruplarından daha yüksek çıkmıştır. Buradan hareketle, ailenin sosyo-ekonomik durumunun öğrencilerin geleceğe bakışı ve gelecekte beklenenleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Başarı güdüsünün üst sosyo-ekonomik düzey ailelerin çocuklarında daha fazla görüldüğüne dair literatürde çalışmalar mevcuttur ve araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir (Kağıtçıbaşı, 1973; Roberts ve Bengston, 1993; Tolan, 1990).

Gelecek beklentileri ile arasında anlamlı bir ilişki tespit edilen diğer bir değişken de algılanan başarı düzeyidir. Kendilerini başarılı ve çok başarılı olarak ifade eden öğrencilerin gelecek beklentilerinin daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgudan yola çıkarak başarı algısı arttıkça gelecek beklentisinin arttığı söylenebilir. Nitekim, Şanlı ve Saraçlı (2015) öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörler üzerine yaptıkları çalışmalarında yetenek ve beceri düzeylerinin gelecek beklentisi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın ikinci bölümü önlisans öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerine ilişkindir. Akademik motivasyon ile sınıf, öğretim türü ve aile gelir düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bölüm değişkeni açısından sadece ‘uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon’ alt boyutunda bölümler arası anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni bağlamında ise dışsal motivasyon alt boyutlarında ve motivasyonsuzluk boyutunda farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bulgulara göre kadın katılımcıların dışsal motivasyon düzeyleri erkek katılımcılardan daha yüksektir. Literatürde kadınların akademik motivasyonlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Eymur & Geban, 2011; Gömleksiz & Serhatlıoğlu, 2013). Dışsal motivasyonun daha çok yükseköğretimin hayata dair hedeflerin gerçekleştirilmesinde bir araç olarak görülmesine ilişkin olduğu düşünülürse, kadın katılımcıların yükseköğretim sonunda elde edebilecekleri getirilere daha çok odaklandıkları ve kariyer gelişimi noktasında daha motive oldukları söylenebilir. Nitekim Luzzo (1995) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin kariyer elde etme isteklerine ilişkin çalışmada, kız öğrencilerin mesleki kariyer elde etme isteklerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Benzer şekilde, Kozak ve Dalkıranoglu (2013) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmalarında kadın öğrencilerin kariyer farkındalıklarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Algılanan başarı düzeyi ile akademik motivasyon arasındaki ilişki ele alındığında, ‘uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon’ alt boyutu dışında diğer tüm alt boyutlarda kendilerini başarılı ve çok başarılı olarak ifade eden katılımcıların akademik motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde akademik motivasyonun okul performansına etkisini ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Calp & Bacanlı, 2016). Bu bağlamda, algılanan başarı düzeyi ile akademik motivasyon arasındaki ilişki beklenen bir durumu yansıtmaktadır. Anne eğitim düzeyi değişkeni de akademik motivasyonun içsel motivasyona yönelik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık yaratmaktadır. Anne eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin içsel motivasyona ilişkin puanlarında da artış olduğu gözlenmiştir. Bu durumun anne çocuk ilişkisi ve öğrencinin bilinçli bir şekilde yönlendirilmesi, devamlı olarak anne tarafından motive edilmesi gibi değişkenlerle ilişkili olabileceği söylenebilir.

Araştırmanın son boyutunda gelecek beklentileri ile akademik motivasyon arasındaki ilişki araştırılmış ve pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle, önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri arttıkça akademik motivasyonları da artmaktadır yargısına varılabilir. Öğrencilerin geleceğe umutla bakması onları okullarına daha sıkı bağlamakta ve başarı elde etmek için motive olmalarını sağlamaktadır. Güleri'nin (1998) üniversiteli gençler ile işçi gençlerin geleceğe nasıl baktıklarına dair çalışmasında, üniversite gençliğinin geleceğe çok daha iyimser baktığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, gelecek beklentileri yüksek bireyler üniversite eğitimine devam etme eğilimi göstermekte ve bu da onların akademik motivasyon düzeylerini olumlu etkilemektedir. Bu araştırma gelecek beklentileri ile akademik motivasyon arasındaki pozitif ilişkiyi ilk kez ortaya koyan çalışma olması nedeniyle önemlidir.

Araştırma bulgularından ve elde edilen sonuçlardan yola çıkarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Etkili bir kariyer planlama sistemi oluşturulmalı ve öğrencilerin bilinçli olarak yükseköğretim kurumlarına yerleşmeleri sağlanmalı, böylece akademik motivasyon düzeyleri artırılabilir, dolayısıyla gelecek beklentileri bu durumdan olumlu etkilenebilir.
- İstihdama yönelik beceri gelişimini hedefleyen programların oluşturulması ve gençlerin iş dünyasına hazır hale getirilmesi, gelecek beklentilerini olumlu etkileyebilir.

- Akademik motivasyon düzeyini ve gelecek beklentilerini yükseltmeye yardımcı olacak eğitsel ve psikolojik uygulamalar araştırılabilir, içsel ve dışsal motivasyon boyutları derinlemesine incelenebilir.
- Aile gelir düzeyi gelecek beklentilerini etkilediği için alt sosyo-ekonomik sınıftan gelen öğrenciler desteklenmeli ve fırsat eşitliği yaratılmalı, böylece geleceğe umutla bakmaları sağlanabilir.
- Anne eğitim düzeyinin de akademik motivasyon üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır bu bağlamda kız çocuklarının eğitime katılımı ve devamı üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konudur.
- Araştırma yükseköğretime devam eden farklı örneklem grupları ile tekrarlanabilir.

KAYNAKLAR

- Calp, Ş. & Bacanlı, H. (2016). Algılanan akademik yeterlik ve özerklik desteğinin özerk akademik motivasyon ve akademik başarıyla ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 300-317.
- Deci, E. L. & Ryan R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Plenum Press.
- Eymur, G. & Geban, Ö. (2011). Kimya öğretmen adaylarının motivasyon ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 246-256.
- Gömlüksiz, M. N. & Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *TSA*, 17 (3), 99-127.
- Güleri, M. (1998). Üniversiteli ve işçi gençliğin gelecek beklentileri ve kötümserlik-iyimserlik düzeyleri. *Kriz Dergisi*, 6(1), 55-65.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1973). *Gençlerin tutumları*, Kültürlerarası Bir Karşılaştırma, ODTÜ, Ankara.
- Karagüven, M. H. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçeye adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2599-2620.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, M. & Göktolga, Z. G. (2014). Üniversite öğrencilerinin gelecek beklentisinin yapısal eşitlik modeli ve Chaid analizi ile belirlenmesi: Cumhuriyet Üniversitesi İİBF öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 127-139.
- Kozak, M. A. & Dalkıranoglu, T. (2013). Mezun öğrencilerin kariyer algılamaları: Anadolu Üniversitesi örneği. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 13 (1), 41-52.
- Luzzo, D. A. (1995). Gender differences in college students' career maturity and perceived barriers in career development. *Journal of Counselling and Development*, 73 (3), 319-322.
- Roberts, E.L. & Bengton, W.L. (1993). Relationships with parents, self-esteem and psychological wellbeing in young adulthood. *Social Psychology Quarterly*, 56 (4), 263-275.
- Şanlı, T. & Saraçlı, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerinde etkili olan faktörlerin analizi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (11), 25-36.
- Tolan, B. Y. (1990). Günümüz Gençliğinin Gelecekte Beklentileri. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi Marmara Üniversitesi, İstanbul*.
- Tuncer, M. (2011). Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, 6 (2), 933-946.
- Thorkildsen, T. A., Nicholls, J. G., Bates, A., Brankis, N., & DeBolt, T. (2002). *Motivation and the Struggle to Learn: Responding to Fractured Experiences*. Boston, Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Ünal, Karagüven, M. H. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçeye adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (4), 2599-2620.

- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Brière, N. M., Senécal, C., & Vallières, E. F. (1992). The academic motivation scale: a measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003-1017.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Brière, N. M., Senécal, C., & Vallières, E. F. (1993). On the assessment of intrinsic, extrinsic and amotivation in education: Evidence on the concurrent and construct validity of the academic motivation scale. *Educational and Psychological Measurement*, 53, 159-172.
- Woolfolk, A. E. (2004). *Educational Psychology (9th ed.)*. New York: Pearson.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Extended English Abstract

Introduction

One of the most important functions of vocational colleges is to train the intermediate skills needed by the sectors. Fast technological advances and the demands of globalization raise the expectations of the business world and increase the need for technical and qualitative personnel. It is very important that the expectations of the business world and the vocational educations should be parallel. In this context, expectations of the business world, as well as young people's future expectations, are important. It is the young people who will create society's dynamic and the young generation is a potential force for social development (Tolan, 1990). In this context, it is necessary to consider what expectations students have for the future. On the other hand, the motivation of students to continue associate degree programs can also provide an idea of their future expectations. It is the motivation which triggers an individual to act and sustains their behavior (Thorikildsen, Nicholls, Bates, Brankis, & DeBolt, 2002; Woolfolk, 2004). The willingness to continue associate degree program and participation in learning activities can be explained by academic motivation. Studies on the motivation approach have identified three general categories: intrinsic motivation, external motivation and lack of motivation. While intrinsic motivation emphasizes satisfaction and enjoyment as the cause of maintaining an activity, the external motivation indicates that the impulse to continue the activity is a means to reach the goal. The source of internal motivation is the individual and the source of external motivation is everything around the individual -environment. In addition, the lack of motivation to drive activity is referred to amotivation (Deci & Ryan, 1985). Motivation is an important area of research in many studies. In order to combat motivation problems, it is necessary to evaluate it first and determine its level. In this study, the students were asked about the reasons for going to university and tried to determine their academic motivation levels.

Purpose

The aim of this research is to examine future expectations and academic motivations of the students attending associate degree programs according to various variables (gender, department, class, type of education, academic achievement perception, mother education level and family income variables) and to find out whether there is a meaningful relationship between future expectations and academic motivations.

Method

Correlational survey design was used for this study. Quantitative research techniques are used to analyze the data. According to Karasar (2009), survey design can be defined as a research model aimed at determining the fact as it was. The research population was comprised of the 3126 associate students studying at Ömer Halisdemir University Social Sciences Vocational

School during 2016-2017 academic year. The research sample consisted of 715 volunteer students.

In the study, data was gathered through the Future Expectations Scale developed by Tuncer and the Academic Motivation Scale adapted to Turkish by Ünal Karagüven.

Future Expectations Scale: This scale was developed by Tuncer (2011) so as to to examine future expectations of higher education students. The scale includes 14 items and one dimension. The Cronbach alpha coefficient of the scale was .84.

Academic Motivation Scale: The scale was developed in Canada by Vallerand, Pelletier, Blais, Brière, Senécal, & Vallières (1992, 1993) and adapted to Turkish by Ünal Karagüven in 2012. The scale consists of 28 items and seven dimensions which are Intrinsic Motivation to Know, Intrinsic Motivation to Accomplish, Intrinsic Motivation to Experience Stimulation, Extrinsic Motivation External Regulation, Extrinsic Motivation Introjected Regulation, Extrinsic Motivation Identified Regulation, and Amotivation. There are four items in each dimension. Cronbach's alpha was 0.69 in this study.

Results & Suggestions

According to the findings, as family income level and perceived success level increase, future expectations increase as well. Academic motivation level was influenced by gender, perceived success and mother education level. Women's external academic motivation scores were found to be higher and it was determined that academic motivation increase as perceived success level and mother education level increase. Finally, the relationship between academic motivation and future expectation was examined, and positive and moderate correlation was found between the two variables. The level of academic motivation increases as future expectations increase. In this context, it is important to provide students with hope for the future and to include practices and arrangements that will increase their future expectations.

Based on the findings of the research and the results obtained, the following main suggestions were developed:

- An effective career planning system should be established and students should be consciously settled in tertiary education institutions so that their level of academic motivation can be increased and future expectations can be positively affected.
- Establishing programs aimed at skill development for employment and making young people ready for business can positively influence their future expectations.
- Educational and psychological practices that will help to raise the level of academic motivation and future expectations can be investigated and the dimensions of internal and external motivation can be examined in depth.
- Since the family income level influences future expectations, the students from the lower socio-economic class should be supported and equality of opportunity should be created so that they can look forward to the future with hope.
- The research can be repeated with different sample groups continuing higher education.